

λέπτη μὲ τοῖς σαχλαμάρες σου Πελοπν. (Κορινθ. Τρίκη.) Σήμερα οὐλόν τῷ ἀναγουλειοῦμαι Κύπρ. || Παροιμ. φρ. "Οποιος ἀναγουλάζει ἡς ξεράσῃ (εἰρων. πρὸς δυσαρεστούμενον) ΙΒενιζέλ. Παροιμ. 205,404 || Ἀσμ.

Νύε, γέρω, ἀποκοδά μου, | ἀναγούλασε ἡ καρδιά μου

Πάρ. Συνών. ἀναγουλεύομαι 1, ἀναγούλιζω 1, ἀνακατένομαι (ιδ. ἀνακατεύω), ἀνακατώνομαι (ιδ. ἀνακατώνω). **β)** Φέρω τινὰ εἰς κατάστασιν, ὥστε νὰ αἰσθανθῇ διάθεσιν πρὸς ἐμετὸν Κέρκ. Μακεδ. (Σισάν.): *Aἰνὶ τοὺς φαεῖ μ' ἀνιγούλασι Σισάν. Αὐτὰ ποῦ μοῦ λέσ μ' ἀναγουλάζουνε* (μεταφ. ἐπὶ λόγων προξενούντων ἀηδίαν) Κέρκ. Καὶ ἀπροσ. μ' ἀναγουλάζει = μοὶ ἐπέρχεται διάθεσις πρὸς ἐμετὸν Ιθάκ. Κεφαλλ.: *M' ἀναστάζει καὶ θὰ οεντῶν νὰ dà βγάλω οὐλα Ιθάκ.* Συνών. ἀνακατεύω, ἀνακατώνω. **4)** Κάμνω ἐμετόν, ἐμῶ Ήπ. Κρήτ. (Βιάνν.) Μακεδ. (Καταφύγ.). Συνών. ἀνακερώνω, ξερνῶ. **β)** Μεταφ. ἀποστρέφομαι τι ἔξ ἀηδίας Ζάκ. Ήπ. Θεσσ. Μακεδ. (Καταφύγ.): *Tὸν ἀναγούλασεν ἡ καρδιά μου Ήπ. Τοὺς ἀναγούλασεν ἡ ψ' χή μ' Καταφύγ.* **5)** Ίλιγγιω, ζαλίζομαι Θήρ. : *Ανεούργασα ἀπ' αὐτὸ ποῦ μοῦ λέσ.* Συνών. ἀναγούλεύομαι 2. **6)** Γίνομαι τρικυμιώδης, ἀναταράσσομαι, ἐπὶ θαλάσσης Α.Ρουμελ. (Σωζόπ.): *Ἄσμ.*

*'Ακόμα δὲν ἀλλάργαραν πέντ' ἔξι μίλια τόπο,
νεγούλασεν ἡ θάλασσα, φύσης' ἡ τραμουντάνα.*

7) Αναδίδω τὸ ἀπερροφημένον ὕδωρ καὶ γίνομαι λασπώδης, ἐπὶ ἐδάφους ἡ καὶ ἐπὶ πηλοῦ Νάξ. (Απύρανθ. Ιαλανᾶδ. Φιλότ.) Σέριφ. κ. ἄ.: *Εὐτὸ τὸ χτῆμα ἀνηγονοράζει Φιλότ. Ἀνηγονοράζει τὸ ποτιστικὸ Απύρανθ. Ἀνηγονοράζει λάσπη Σέριφ.*

ἀναγουλιάρικος ἐπίθ. ἀμάρτ. ἀναγλάρχονς Στερελλ. (Αἴτωλ.)

Ἐκ τοῦ ἀναγονολιάρικο οὐδ. τοῦ ἐπιθ. ἀναγονολιάρις.

Ο προκαλῶν τὸν ἐμετόν: *Πίττα ἀναγλάρχ' ἡταν τούτη. Μόρκειασις ἔναν καφὲ ἀναγλάρχον!*

ἀναγουλιάρις δ, ἐπίθ. ἀμάρτ. ἀναστάζοις Κύπρ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀναγούλα (I) καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ιάρις.

Λαίμαργος: Γνωμ. Τὸν μαθημένον ἀναστάζον μὲν τὸν κρατῆς (μὴ θεωρῆς τὸν καλομαθημένον ὡς λαίμαργον). Συνών. λείξης, λειχούρδης.

ἀναγούλιασμα τό, σύνηθ. ἀναστάζομα Μεγίστ. ἀναγούλασμαν Πόντ. (Κερασ. Τραπ.) ἀναστάζομαν Κύπρ. ἀνεγούλασμα Α.Κρήτ. ονομάσμα Σύμ.

Ἐκ τοῦ ο. ἀναγονολιάζω. Ή λ. καὶ παρὰ Δουκ.

1) Η πρὸς ἐμετὸν διάθεσις, ναυτία σύνηθ. καὶ Πόντ. (Κερασ. Τραπ.): *Ωσαμε ν' ἀκούσῃ τὴ μυρωδὰ ἐκίνησε τ' ἀνεγούλιασμα (ἐκίνησε = ἥρχισε) Α.Κρήτ. Αὐτὸ τὸ φαεῖ εἶνι γι' ἀναγούλιασμα Μακεδ. Εἴδα τὸ φαεῖν κ', ἐπᾶσε με τ' ἀναγούλασμαν Τραπ. Συνών. ίδ. ἐν λ. ἀναγούλα (I) **A 1.** **2)** Πρᾶξις ἡ λόγος προκαλῶν ἀηδίαν Κύπρ. κ. ἄ.: *Εἰντ' ἀναστάζοματα ἐν' τοῦτα ποῦ κάμνεις;* Συνών. ἀναγούλα (I) **B 1,** ἀναγονολιάζω **2,** ἀναγονολιάτος **2.***

ἀναγουλιάστικος ἐπίθ. Λεξ. Δεὲκ Μπριγκ. Βλαστ. Πρω. Δημητρ.

Ἐκ τοῦ ἀμάρτ. ἐπιθ. ἀναγονολιάστος < ἀναγονολιάζω καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ιάστος.

Ο προκαλῶν τάσιν πρὸς ἐμετὸν ἔνθ' ἀν.: *Ἀναγονολιάστικὰ εἶναι τ' ἀστεῖα σου!* Λεξ. Πρω. Πρ. ἀναγονολιάμενον ἐν λ. ἀναγονολιάζω **2.**

ἀναγουλιατάδα ἡ, ἀμάρτ. ἀναγλατάδα Δαρδαν. ἀναγουλιατάδα Θράκ. (Μάδυτ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀναγονολιατάδα.

ἀναγουλιατός δ, ἀμάρτ. ἀναγουλιατός Κύπρ. ονομάτος Ρόδ. ἀναγουλιατό τό, Κεφαλλ. ἀνεγουλιατό Κρήτ.

Ἐκ τοῦ ο. ἀναγουλιατάς.

1) Αναγονολιατός 1, διδ., ἔνθ' ἀν.: Σήμερα ἔχω ἀναγλατάδα Δαρδαν.

2) Αναγονολιατός 2, διδ., Κεφαλλ.: *Μή μᾶς λέσ ἀναγουλιατά!*

ἀναγουλίζω Πόντ. (Άμισ. Αργυρόπ. Κερασ. Κοτύωρ. Οίν. Οφ. Σάντ. Τραπ.) Μέσος. ἀναγουλίζομαι Καππ. (Φερτ.) ἀναγουλίζομαι Καλαβρ. (Μπόβ.) Μετοχ. ἀναγουλιμένο Καλαβρ. (Μπόβ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀναγονολιάζω (I).

1) Εχω τάσιν πρὸς ἐμετόν, ναυτιῶ ἔνθ' ἀν.: *Ἐπεν πολλὰ ιρασί τοῦ ἀναγονολίζων νὰ ξεράζει Οφ. Συνών. ἀναγονολεύομαι 1, ἀναγονολιάζω 3, ἀνακατεύομαι (ιδ. ἀνακατεύω), ἀνακατώνομαι (ιδ. ἀνακατώνω).* **2)** Η μετοχ. ἀναγουλιμένο = δ προξενῶν ἀηδίαν καὶ μεταφ. ἀποτόπαιος Καλαβρ. (Μπόβ.): *Τοῦτο ἔναι ἔνα πρᾶμα ἀναγουλιμένο.* Πρ. ἀναγονολιατικός.

ἀναγούλισμα τό, Πόντ. (Κοτύωρ. Οίν.) ἀναγούλισμαν Πόντ. (Κερασ. Κοτύωρ. Σάντ. Τραπ.) ἀναγούλιγμαν Πόντ. (Κερασ.) ἀναγούλημαν Πόντ. (Κοτύωρ.)

Ἐκ τοῦ ο. ἀναγονολιάζω.

Η πρὸς ἐμετόν τάσις, ναυτία ἔνθ' ἀν.: *Εἰδα τὸ φαεῖν κ' ἐπᾶσε με τ' ἀναγούλισμαν Τραπ. Επιασεν ἀτον ἔναν ἀναγούλημαν καὶ καλατζεύ' (καὶ δὲν δύναται νὰ δομιλῇ) Κοτύωρ. Συνών. ίδ. ἐν λ. ἀναγούλα (I) **A 1.***

***ἀναγουργονορένω**, ἀναγουργονορένω Πελοπν. (Λακων.)

Ἐκ τῆς προθ. ἀνὰ καὶ τοῦ ἀμαρτ. ο. γουργονορένω.

Σχηματίζω πομφόλυγας, ἐπὶ ὅδατος: *Ἀναγουργονορένει τὸ νερό.*

ἀναγραίνω Ήπ. — Λεξ. Δημητρ.

Ἐκ τῆς προθ. ἀνὰ καὶ τοῦ ο. γραίνω.

Ξαίνω, ἐπὶ μαλλίων ἡ βάμβακος ἔνθ' ἀν.: Παροιμ.

Ἀναγραμέτο τὸ μαλλί, ζεστό, ἀπαλὸ τὸ στρῶμα (ἡ καλὴ ἀνατροφὴ καθιστᾶ εὐαγώγους τοὺς ἀνθρώπους) Λεξ. Δημητρ. Συνών. γραίνω.

ἀναγριαλλοῦ ἡ, Χίος

Πιθανῶς ἐκ τῆς προθ. ἀνὰ καὶ τοῦ οὐσ. *ἀγριαλλοῦ, δ ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἀγριος καὶ τοῦ οὐσ. γελλοῦ. ίδ. ΝΠολίτ. ἐν Λεξικογρ. Αρχ. 5 (1918/20) 25.

Τὸ γυναικόμορφον φάντασμα νεράιδα (ώς προξενοῦν φόβον). Πρ. γελλοῦ.

ἀναγριεύω Κέρκ. Νάξ. (Απύρανθ.) — Λεξ. Δημητρ.

ἀνεγριεύω Σῦρ. Τήν. Χίος ἀναγριεύω Νάξ.

Ἐκ τῆς προθ. ἀνὰ καὶ τοῦ ο. ἀγριεύω.

Α) Αμτβ. **1)** Εξαγριοῦμαι Κέρκ. — Λεξ. Δημητρ.:

*Ἀναγρίειρα ἀπὸ τοῖς βρισκές του καὶ τὸν χτύπησα Λεξ. Δημητρ. Ερας ἀνθρωπος μὲ φρύδια ἀναγριεύεντα Κέρκ. **2)** Μέσος. τρομάζω, ταράσσομαι Νάξ. (Απύρανθ.) — Λεξ. Δημητρ. : Ἐκεῖ 's τὸ κρεββάτι μας κοδά ήτον ἔχτε μιὰ φωλήθρα κ' εἶδα τηγε κ' ἐνεγριεύτηκα (φωλήθρα = ἀράχνη δηλητηριώδης) Νάξ. Εἴδα ἔνα ησοκο κι ἀναγριεύτηκα Λεξ. Δημητρ.*

Β) Μετβ. 1) Περιάγω εἰς ταραχήν, ἔξερεθῆζω, ἐκταράσσω Σῦρ. Χίος: Γὰ νὰ πετάξῃ ἡ πέρδικα καταντεῖ νὰ τὴν ἀναγριέψῃς (διὰ πέρδικα, ἡ ὅποια ἀδρανεῖ, ἡ συχάζει) Σῦρ. Ἀπάρωμεν τὸν ἀγριομέλιοσον νὰ τὸν ἀνεγριέψωμεν (ἀγριομέλιοσος = βοῦς ἔχων χρῶμα μελίσσης, ἡ = θά. Ἐκ παραδ.) Χίος 2) Προξενῶ φρίκην Τῆν.: Τὸ θεριὸ σ' ἀναγριέει.

ἀνάγριος ἐπίθ. ΚΠασαγιάνν. Παραμύθ. 67

Ἐκ τῆς προθ. ἀνὰ καὶ τοῦ ἐπιθ. ἀγριος.

Ο ἔξηγριωμένος, θυμωμένος: Θυμωμένος, πάντα ἀνάγριος.

ἀναγριτσιάζω Λεξ. Μπριγκ. Βλαστ. ἀναγλυτσιάζω Ζάκ.

Ἐκ τῆς προθ. ἀνὰ καὶ τοῦ ρ. γριτσιάζω.

1) Συστέλλομαι, ρικνοῦμαι Ζάκ. Συνών. γριτσιάζω.

2) Ἀνατριχιάζω Λεξ. Βλαστ. 3) Ἐχω ρῆγος ἐκ πυρετοῦ Λεξ. Μπριγκ.

ἀναγρίσασμα τό, Λεξ. Μπριγκ. Βλαστ.

Ἐκ τοῦ ρ. ἀναγριτσιάζω.

1) Ἀνατριχιασμα Λεξ. Βλαστ. 2) Ρῆγος ἐκ πυρετοῦ Λεξ. Μπριγκ.

ἀναγρίωμα τό, Λεξ. Δεὲκ Περιδ. Πρω. Δημητρ.

Ἐκ τοῦ ρ. ἀναγριώνω. Ἡ λ. καὶ παρὰ Σομ.

Ἐρεθισμός, παροξυσμός.

ἀναγριώνω Λεξ. Δεὲκ Περιδ. Βυζ. Μπριγκ. Πρω. Δημητρ. ἀναγριώνου Θεσσ. (Ζαγορ.) ἀνεγριώνω Κῶς ἀνιγώνου Μακεδ. (Σέρρ.) ἀνηγριώνω Δαρδαν. Μέσ. ἀναγριώνου Θράκ. (Μάδυτ.) ἀναγουρώνου Μακεδ. (Σέρρ.) ἀνεγριώνου Θράκ.

Ἐκ τῆς προθ. ἀνὰ καὶ τοῦ ρ. ἀγριώνω. Ἡ λ. ὡς καὶ ὁ τύπ. ἀνεγριώνω καὶ παρὰ Γερμ.

1) Ἐρεθῆζω, παροξύνω τινὰ ἐνθ' ἀν.: Μήτρ ἀναγριώνης τὸ ζῷο Λεξ. Δημητρ. Ἀνιγρώθ' κι ἡ καρδιά τ' (ἔξηγέρθη πρὸς τὴν ἐπιθυμίαν πράγματός τινος) Σερρ. Συνών. ἀγγριέζω 1, ἀγριώνω 1, ἀναγγριέζω Α 1, ἀναγκάζω Α 2, ξαγγριέζω, ξαναγγριέζω, παραγγριέζω.

2) Φωνάζω, κλαίω, ἐπὶ βρέφους Μακεδ. (Σέρρ.) 3) Καθίσταμαι μανιώδης Λεξ. Δεὲκ 4) Φρίττω Θράκ. (Μάδυτ.) Συνών. ἀνατριχιάζω. 5) Μέσ. ἐπιδεινοῦμαι Θράκ.: Ἀνεγριώθ' κε τὸ πρᾶμα.

***ἀναγροικῶ**, μέσ. ἀναγροίσκουμαι Καππ. (Σύλ.)

Ἐκ τῆς προθ. ἀνὰ καὶ τοῦ ρ. ἀγροικῶ.

Ἐννοῶ, ἀντιλαμβάνομαι: Ἀσμ.

Χαλαρίταιν τὴν ἔστειλε μὲ τοῦ ποντικοῦ τὴν γλῶσσαν, Καλάνα ἀναγροίσκεται ἀς τοῦ ποντικοῦ τὴν γλῶσσαν. Συνών. ἀγροικῶ 1, καταλαβαίνω, νοιώθω.

ἀναγρυλλώνω ἀμάρτ. ἀναγουρλώνω Λευκ.

Ἐκ τῆς προθ. ἀνὰ καὶ τοῦ ρ. γρυλλώνω.

Διανοίγομαι, διατείνομαι: Ἀσμ.

Ἀνασυαντζών' ἡ τρίχα τοῦ κι ἀναγουρλών' ἡ τρῦπα τοῦ.

ἀνάγυρα ἐπίρρο. Μακεδ. (Καστορ.) Πελοπν. (Καλάμ. Κάμπος Λακων. Κορινθ. Σαραντάπ.) κ. ἄ. — ΚΠασαγιάνν. Μοσκ. 84 — Λεξ. Πρω. Δημητρ. ἀνάρρα Στερελλ. (Αιτωλ.) ἀνάρρα Στερελλ. (Γαρδίκ.) ἀνέγυρα Θράκ. (Καλαμ. Στέρν.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. *ἀνάγυρος.

1) Ἐκ τῆς ἀντιστρόφου καὶ οὐχὶ τῆς συνήθους ἐπιφανείας, ἀνεστραμμένως Λεξ. Δημητρ.: Βάνε τὸ σκέπασμα ἀνάγυρα. Συνών. ἀνάποδα, ἀνάστροφα. **β)**

Υπτίως Λεξ. Δημητρ.: Γλίστρησα κ' ἐπεσα ἀνάγυρα. Συνών. ἀνάστρελα, ἀντίθ. προύμντα. 2) Στροφάδην, κυκλοτερῶς, μὲ γῦρον Θράκ. (Στέρν.) Πελοπν. (Καλάμ. Κάμπος Λακων. Κορινθ. Σαραντάπ.) Στερελλ. (Αιτωλ. Γαρδίκ.) κ. ἄ. — Λεξ. Πρω.: Καλύτιρα νὰ πααινούμει ἀνάρρα κι ὅχ' κουφτά 'σ τοὺ β'νὸ Αιτωλ. || Φρ. Νὰ τὸ πῆγας ἀνέγυρα (οὐχὶ ἀπ' εὐθείας, ἀλλὰ μὲ πλάγιον τρόπον) Στέρν. || Παροιμ. Ὁγοις πάει ἀνάγυρα πάει σπίτι του (ὅ διὰ πλαγίας ὁδοῦ ἐνεργῶν ἐπιτυγχάνει τοῦ σκοποῦ του) Καλάμ. || Ἀσμ.

Νὰ παίρνω δίπλα τὰ βουνά κι ἀνάγυρα τοὺς κάμπους Σαραντάπ. Συνών. *ἀναγυροητά. **β)** Πέριξ, κύκλῳ Πελοπν. (Λακων.) — ΚΠασαγιάνν. ἐνθ' ἀν. — Λεξ. Πρω.: Τ' ἀνάγυρα χωρὶς Λακων. Τὰ δέντρα τὰ πυκνὰ τοῦ λόγγον ἀνάγυρα ἐφάνταζαν πελώρια μπουκέττα ΚΠασαγιάνν. ἐνθ' ἀν.

3) Μακράν, ἀπόκεντρα Θράκ. (Καλαμ.) Μακεδ. (Καστορ.): Πέφτουμε ἀνέγυρα Καλαμ.

ἀναγυρεδά ή, Λεξ. Αίν.

Ἐκ τοῦ ούσ. ἀνάγυρος (II).

Τὸ φυτὸν ἀνάγυρος, ὁ ίδ.

[**]

ἀναγυρεύω Ζάκ. Κρήτ. Κύθηρ. Πελοπν. (Δημητσάν.) κ. ἄ. — Λεξ. Δεὲκ Περιδ. Μπριγκ. Βλαστ. Δημητρ. ἀναγυρεύω Κρήτ. ἀνεγυρεύω Κάσ. Α.Κρήτ. ἀνεγυρεύω Μύκ. ἀνεγυρεύω Κάσ.

Τὸ μεσον. ἀναγυρεύω. Πβ. Λύβιστρ. καὶ Ροδάμν. στ. 555 (ἐκδ. W.Wagner σ. 258) «τὸν κῆπον ἀνεγύρευα, τὸν Ἐρωτα, τὴν κόρην».

1) Προσπαθῶ νὰ εῦρω, ἀναζητῶ ἐνθ' ἀν.: Ἀναγυρεύει τὸ δαχτυλίδι ποῦ χασε Λεξ. Δημητρ. || Ἀσμ.

Σ τὸ σπίτι μέσα μπήκανε καὶ τὴν ἀναγυρεύγαν Κρήτ.

Σὰν μοῦ τὸ πάρης, ὕπνε μου, πᾶρε καὶ φέρε μού το

νὰ μὴν ἐρτῇ ἀφέντης τον καὶ ἀνεύρευη μού το (βαυκάλ.) Κάσ. Συνών. ἀναγυρεύω 4. 2) Κάμνω μνείαν τινὸς ἀπόντος, ἀναφέρω τινὰ Πελοπν. (Δημητσάν.): Παροιμ. Ἀναγύρεψε τὸ γάδαρο νὰ δῆς τ' ἀφτιά τον (ἐπὶ προσώπου ἐμφανιζομένου, καθ' ὃν χρόνον γίνεται λόγος περὶ αὐτοῦ). Συνών. ίδ. ἐν λ. ἀναγυρεύω 1. Πβ. ἀναγυρεύω.

***ἀναγυρητά** ἐπίρρο. ἀναγυρητά Πελοπν. (Μάν.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. *ἀναγυροητός.

Κυκλοτερῶς, στροφάδην: Ἐδάνη ἀναγυρητά (ἐκαμε στροφὴν ἀντὶ νὰ περάσῃ κατ' εὐθεῖαν). Συνών. ἀνάγυρα 2.

ἀναγύρι τό, Κρήτ. — Λεξ. Βλαστ. Δημητρ.

Ἐκ τοῦ ούσ. ἀνάγυρος (II).

Τὸ φυτὸν ἀνάγυρος, ὁ ίδ.

ἀναγυρία ή, Πελοπν. (Λακων.)

Ἐκ τοῦ ούσ. ἀνάγυρος (I).

Περιστροφή: Ποῦ νὰ πάμε ἀπ' ἐκεῖ; — Ἐχει ἀναγυρία ἡ ἀναγυρίες (είναι ἀνάγκη νὰ κάμη τις μεγάλην περιστροφὴν διὰ νὰ φθάσῃ). Πβ. ἀναγυρίδα, ἀπογυρίδα.

ἀναγυρίδα ή, Κρήτ. Κύθηρ. — Λεξ. Βλαστ. Πρω. Δημητρ. ἀνεγυρίδα Θήρ. Α.Κρήτ. ἀνεγυρίδα Νάξ. (Απύρανθ.) ἀνεγυρίδα Κάρπ.

Ἐκ τοῦ ούσ. ἀνάγυρος (I).

1) Κίνησις οὐχὶ κατ' εὐθεῖαν, ἀλλὰ περιστροφικὴ Θήρ. Κάρπ. Κρήτ. Νάξ. (Απύρανθ.): Ἀργεῖ τὸ νερὸ νὰ κατέβῃ, γιατὶ είναι μεγάλη ἡ ἀνεγυρίδα ποῦ κάνει Ἀπύρανθ. Τόση ἀνεγυρίδα ἔκαμα, ὥστε νὰ σὲ ξετρυπώσω Θήρ. || Ἀσμ.

